

Третя Азіатсько-Тихоокеанська олімпіада з лінгвістики

28 березня – 11 квітня 2021 року

Умови задач

- Дотримуйтесь інструкцій старшого по кімнаті.
- Змагання триває 5 годин. Комплект завдань складається з 5 задач на 8 сторінках. Ви можете розв'язувати задачі у довільному порядку.
- Під час туру заборонено користуватися електронними пристроями, паперовими носіями та іншими зовнішніми джерелами інформації.
- У разі появи питань щодо умов задач підніміть руку та спитайте у старшого по кімнаті. Перед тим як відповісти, старший по кімнаті порадиться з журі.
- Правила написання роботи
 - Не переписуйте умов задач.
 - Пишіть розв'язок кожної задачі на окремому аркуші або аркушах.
 - Використовуйте лише один бік аркуша.
 - На кожному аркуші вкажіть своє ім'я, номер задачі, а також номер аркуша в межах задачі та загальну кількість аркушів для даної задачі. Наприклад:

Ім'я	...	Ім'я	...	Ім'я	...
Задача №	5	Задача №	5	Задача №	5
Аркуш №	1 / 3	Аркуш №	2 / 3	Аркуш №	3 / 3

(Перший, другий і третій аркуші з трьох для п'ятої задачі.)

В іншому разі ваша робота або її частина можуть загубитися.

- Якщо в задачі не сказано інакше, то слід описувати усі виявлені вами правила чи закономірності. В іншому разі ваш розв'язок буде оцінено лише частковим балом.

Умови задач слід тримати в таємниці, поки вони не будуть опубліковані на офіційному сайті APLO: <https://aplo.asia>. Не розголошуйте і не обговорюйте задач онлайн до моменту їх публікації.

Задача 1 (20 балів). Подано речення мовою пітгьянтгьяра та їхні можливі переклади українською:

1. **emanuellu mamaku sanamma nammu namku-nu**
Емануель їв їхне (мн) яйце для батька.
2. **ma[un]nu sanana namku-nani**
Кенгуру їсть їх (мн).
3. **mamaku panannu nupalimma mariana ilunta-nu**
Собака батька вбивав Марію для вас (дв).
4. **nani nupamma pisa-nu**
Ми (дв) приходили для вас (мн).
5. **nanana nupamma mukuri-nu**
Ми (мн) любили вас (мн).
6. **nanana panaku nupcu ilunta-nu**
Ми (мн) вбивали матір собаки.
7. **nupcuku ma[un] nanimma ciciku pana-nani**
Кенгуру матері біжить для нашої (дв) дитини.
8. **nupcuku mama sanamma mukuri-nani**
Батько матері любить їх (мн).
9. **nuntu nanannamma panaku mukuri-nani**
Ти любиш нашого (мн) собаку.
10. **nuntu pulamma mama na-nu**
Ти бачив їхнього (дв) батька.
11. **pula mamaku ma[un] u-ni**
Вони (дв) дають [комусь] кенгуру батька.
12. **namina pisa-nu**
Наомі приходила.
13. **namilu sanana ilunta-nani**
Наомі вбиває їх (мн).
14. **cici ma[un]ku mukuri-nu**
Дитина любила кенгуру.
15. **ciciku nupcunnu nupalina na-ni**
Матір дитини бачить вас (дв).

(продовження див. на наступній сторінці)

(a) Перекладіть українською:

16. **emanuelŋa pi:sa-ŋi**

17. **ŋanaŋamma si:ci naomi:ku ŋammuku mukuri-ŋari**

(b) Перекладіть українською в усі можливі способи:

18. **pula puntumma mama:ku para ŋa-ŋu**

(c) Перекладіть мовою пітьянтьятьяра:

19. *Наомі приходить для Емануеля.*

20. *Ви (мн) бігли для нас (мн).*

21. *Ти любиш нас (дв).*

22. *Собака любив Емануеля.*

23. *Кенгуру собаки бачить вас (мн).*

24. *Марія давала [комусь] твоє яйце для собаки.*

△ Пітьянтьятьяра — це різновид мови Західної пустелі, яка належить до пама-ньюнгської мовної родини. Нею розмовляють близько 3 125 осіб у Центральній Австралії.

l, ŋ, ŋ і **ŋ** позначають приголосні. (Зверніть увагу, що **l** ≠ **l**; **n** ≠ **ŋ** ≠ **ŋ** ≠ **ŋ**.)

дв = двоїна (дві особи); мн = множина (більше ніж дві особи).

Емануель, Наомі й Марія — імена людей.

—Влад А. Някшу

Решту цієї сторінки навмисне залишено порожньою.

Задача 2 (20 балів). Подано слова мовою кушиджокоча тикуну та їхні переклади українською:

'ka ¹ a ⁵ ti ³	листя дерева ka ¹	'ti ² ʔe ¹ a ¹ ne ¹	сад касав
'ku ⁴³ te ⁴ e ³ ʒa ¹	сестра твого чоловіка	'to ¹ ʔtʃi ⁵ ru ¹	одяг совиної мавпи
'ku ⁴³ ʔa ¹	твій рот	'to ¹ ʔo ¹	рот когось іншого
'ku ⁴³ ʔu ⁴ ne ¹	твое ціле тіло	'to ¹ ʔo ⁵ tʃi ¹	справді совина мавпа
na ⁴ 'me ⁴³ ʔe ⁵ tʃi ¹	воно справді хороше	'tʃau ¹ ʔtʃi ⁵ ru ¹	мій одяг
na ⁴ 'bu ³ ʔu ¹ ra ¹	воно нібито незріле	'tʃo ¹ ʔma ¹ ne ¹	стовбур моєї дружини
'to ⁵ ne ¹	стовбур совиної мавпи	'tʃo ¹ me ⁴ na ² ʔã ²	моя палиця
	'to ¹ bi ²		кромалиста їжа когось іншого
	'tʃo ¹ pa ³ ti ⁴		мій ніготь
	'tʃau ¹ e ³ ʒa ¹ te ⁴		чоловік моєї сестри
	na ⁴ 'tʃi ¹ bi ²		його кромалиста їжа смачна
	na ⁴ 'tʃo ⁵ o ¹ ne ¹ ʔi ¹ ra ¹		його сад нібито білий
	'ʔo ³ ʔo ¹ a ¹ ne ¹		місце, де багато риби ʔo ³ ʔo ¹

(a) Як можна дослівно перекласти 'ʔo³ ʔo¹ a¹ ne¹?

(b) Перекладіть українською:

(c) Перекладіть мовою кушиджокоча тикуну:

1. 'ka ⁵ ne ¹	7. воно нібито смачне
2. na ⁴ 'tʃo ¹ o ⁵ ti ³	8. його одяг справді білий
3. 'ʔo ³ ʔo ¹ ʔi ⁵ tʃi ¹	9. ціле тіло мого чоловіка
4. 'to ¹ o ¹ ne ¹	10. моя кромалиста їжа
5. 'to ¹ ʔo ⁴ ne ¹	
6. 'tʃau ¹ ne ¹	

△ Кушиджокоча тикуну — це різновид мови тикуну, яка є ізольованою. Нею розмовляють близько 7 000 осіб у Перу.

tʃ, ʒ, ʔ і ʔ позначають приголосні. i — голосна. Комбінація літер **au** позначає дифтонг; вважайте його однією голосною. Символ показує, що наступний склад наголошений. Числами 1, 2, 3, 4, 5 і 43 позначають тон попереднього складу.

Висота тону: низький = 1 < 2 < 3 < 4 < 5 = високий; 43 = 4 ↘ 3.

Тильда під голосною (наприклад, в **a**) позначає скрипучий голос (такий спосіб вимови часто сприймається як низький і «грубий»). Тильда над голосною (наприклад, в **ã**) позначає носову вимову.

Совина мавпа — це вид мавп. *Касав* — це південноамериканська деревна рослина. ka¹ — це вид плодкових дерев. ʔo³ ʔo¹ — це вид риби. —Цуйоші Кобаяші

Задача 3 (20 балів). Подано число у чотирьох різних записах:

Сомалійська мова (латинка)	toddoba iyo sagaashan
Сомалійська мова (писемність османія)	ṭḥ00ḥʁS 9ḗḥ ḍSḖḑḙSḐ
Османійські цифри	UḐ
Арабські цифри	97

Нижче наведено 10 рівностей, що містять числа, записані у чотирьох вищезазначених системах, та кілька пропусків. Усі числа в рівностях є цілими.

- [1] $\mathfrak{ḍS00ḖM} + \mathfrak{Ḑ} = \mathfrak{S0}$
- [2] $\mathfrak{C} \times \text{siddeed boqol} = \mathfrak{ʁ800}$
- [3] $\mathfrak{SS} \times \mathfrak{Ḥḥʁ 9ḗḥ ṭḥʁSḐ} = \mathfrak{SḙS}$
- [4] $\mathfrak{Ḥḥʁ} + \text{sagaal iyo sagaashan} = \text{boqol}$
- [5] $\mathfrak{ḙḙ} \times \mathfrak{SḑS7ṭSḐ} = \mathfrak{C} \times \boxed{\text{A}}$
- [6] $\mathfrak{ḥ} \times \boxed{\text{B}} = \mathfrak{SḑS7 9ḗḥ ḤḥḐṭḥḐ}$
- [7] $\mathfrak{SḑS7 ḤḥḐḥḥḥ 9ḗḥ ḙSḐ 9ḗḥ ḍ900ḖṭSḐ} \times \mathfrak{7ḗḥ} = \text{rug}$
- [8] $\mathfrak{ḍSḖḑḥ} \times \boxed{\text{C}} = \mathfrak{ḤḥḐḥḥḥ} + \text{koob iyo toddobaatan}$
- [9] $\mathfrak{ḍ900Ḗ0 ḤḥḐḥḥḥ 9ḗḥ ḥ9MOSḐ} = \mathfrak{ḙḙU} + \text{lix boqol iyo koow}$
- [10] $\mathfrak{ḥSʁḥ ḤḗḐ 9ḗḥ Ḥḥʁ 9ḗḥ ḥSʁḑṭSḐ} = 2021 = \boxed{\text{D}}$

(a) Заповніть пропуски (A–D) османійськими цифрами.

(b) Запишіть рівності [1–9] арабськими цифрами.

(c) Запишіть сомалійською мовою (латинкою):

E. 401 F. $\mathfrak{C08ḥ}$ G. $\mathfrak{ḤḗḐ 9ḗḥ ḤḥḐḥḥḥ 9ḗḥ ḍḥ00ḥḐ}$

(d) Запишіть сомалійською мовою (писемністю османія):

H. 71 I. $\mathfrak{Uḙ0ʁ}$ J. $\text{saddex iyo afartan}$

(!) У цій задачі достатньо навести відповіді. Додаткові пояснення не потрібні й не оцінюються.

△ Сомалійська мова належить до кушитської гілки афразійської мовної родини. Нею розмовляють близько 1 600 000 осіб у Східній Африці, переважно в Сомалі та Джибуті.

Османія — це система письма, створена між 1920 та 1922 роками для запису сомалійської мови. У 1961 році сомалійський уряд визнав її однією з офіційних писемностей. Нині замість неї переважно використовують латинку. —*Кім Мінґ'ю*

Задача 4 (20 балів). Подано дієслівні форми мови хді та їхні переклади українською:

yaka	<i>ти народжуєш її</i>	ddfaddfaka	<i>ти падала</i>
dfifaxən	<i>вони приховують її</i>	ksiksaxən	<i>вони ловили мене</i>
kakati	<i>я допомагаю їм</i>	baʔadzaʔaʔadza	<i>вони ставали поганими</i>
dadamu	<i>ми падаємо</i>	dfifaghafifa	<i>вона приховувала тебе</i>
katakata	<i>вона допомагала їй</i>	kakatamukakata	<i>вона допомагала нам</i>
dfidifaka	<i>ти приховуєш їх</i>	yiyaxən	<i>вони народжували мене</i>
sana	<i>вони знають</i>	kasakuni	<i>ви ловите їх</i>
ghali	<i>я викрадаю її</i>	yaya	<i>вона народжує їх</i> <i>/ вона народжувала її</i>

(a) Перекладіть українською:

1. **ksaghaksi**
2. **kakataghunikakatamu**
3. **katakataxən**
4. **ʔadza**

(b) Перекладіть мовою хді:

5. *вона ловила вас*
6. *ми приховуємо її*
7. *вони падали*
8. *вони народжували їх*
9. *ти викрадала їх*
10. *я знала*

△ Мова хді належить до чадської гілки афразійської мовної родини. Нею розмовляють близько 29 000 осіб у Камеруні та Нігерії.

Літера **x** і комбінація літер **gh** позначають приголосні, що вимовляються із задіянням тієї ж частини язика, що й **k**, **ʔ**, **dz** і **y** позначають приголосні. **ə** — голосна.

Мова хді має два тони, але з метою спрощення задачі вони тут не розглядаються.

—Ван Чичун

Решту цієї сторінки навмисне залишено порожньою.

Задача 5 (20 балів). Подано речення мовою сандаве та їхні переклади українською:

1. **!ʔinéysù kòŋkòrìsà xéʔéwáá**
Мисливиця приносила півнів.
2. **thíméysù kókósà ʔ'èésú**
Кухарка обдирала курку.
3. **múk'ùmè kókó xéʔéwáátshú**
Корова не приносила курей.
4. **kòŋkòrì múk'ùmèʔà khàású**
Півні були корову.
5. **!ʔinéysò k'ámbà khàáyétshógé**
Схоже, що мисливиці не були бика.
6. **thíméy !ʔinéy xééyétshèégé**
Схоже, що кухар не приносив мисливиця.
7. **!ʔinéysò kókógéʔà ʔ'èésú**
Схоже, що мисливиці обдирали курку.
8. **!ʔinéysò kókóʔà khăʔáwáá**
Мисливиці були курей.
9. **kòŋkòrì !ʔinéyà xééyé**
Півень приносив мисливиця.
10. **thíméysù kókó khăʔáwáátshúgé**
Схоже, що кухарка не була курей.
11. **!ʔinéy thíméysògéà khàáʔín**
Схоже, що мисливець бив кухарів.
12. **!ʔinéysò thíméysò ʔ'èéʔíntshó**
Мисливиці не обдирали кухарів.
13. **kòŋkòrì !ʔinéysò xééʔíntshó**
Півні не приносили мисливиців.
14. **thíméy kòŋkòrì khăʔáwáátshèé**
Кухар не бив півнів.

Нижче наведено ще декілька слів мовою сандаве та їхні переклади українською:

ŋ!àméy — коваль; **báloo** — пасті; **théka** — леопард або леопардиця.

(продовження див. на наступній сторінці)

